

Ročník VIII.

Číslo 11 / listopad 2022

Zdarma

Hranický zpravodaj

- PODZIM A TOPNÁ SEZONA JSOU TADY
- TÉMA: PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET
- PODZIMNÍ FARMÁŘSKÝ TRH
- JAKÉ BUDOU LETOŠNÍ VÁNOCE V HRANICÍCH?
- HISTORIE ŽIDOVSKÉHO HŘBITOVA

„Tanec je silné kouzlo. Tanec je duše. Tanec je život.“

Pearl Primus

Marián Synek a Kristýna Zlámalová zářili na taneční soutěži Batukáda Cup v Hranicích. Více uvnitř listu. Foto: Tomáš Klička

Vánoce začnou už v listopadu výstavou betlémů

I když si právě užíváme poslední podzimní měsíc, kdy příroda hraje všemi barvami, zima o sobě dává již vědět a brzy tu bude první adventní neděle. Ještě před ní začne tradiční Vánoční výstava betlémů v galerii M+M, která přivola do města vánoční atmosféru. Kní neomyslitelně patří i nákupy dárků.

Letos si můžete pořídit hned několik dárků s „dírou, jakou svět neviděl“. Všechny lze zakoupit v Turistickém informačním centru na zámku. Novinkou jsou ponožky s „dírou“ nebo betlém, který je zaměřený na Hranický kras. V nabídce jsou také tašky s „dírou“ v černé nebo béžové barvě – v češtině nebo v angličtině. Kromě toho letos vyšlo

druhé vydání brožury „Příběh zázračné teplé kyselky“, která mapuje fenomény vzniklé působením kyselky – jeskyně, Propast a lázně. Abyste měli „děravou“ kolekci kompletní, můžete si z infocentra odnést třeba pohlednice s Propastí nebo s Hranickým krasem.

A pak už se budeme těšit na vánoční trhy, na vůni a chuť

nejrůznějších punčů, rozsáhlý Halouzkův betlém, hudební vystoupení nebo třeba na přehlídce originálních vánočních stromků na horním a dolním podloubí. Zatím si však užijeme krásné podzimní dny, které i přes sychravé počasí mohou přinášet dobrou náladu.

(red)

novinka

Hranické ponožky s dírou a každá jiná

Po plátěné tašce s „dírou, jakou svět neviděl“ připravila Městská kulturní zařízení Hranice další děravý kousek, tentokrát „ponožky s dírou“.

Odkazují samozřejmě na Hranickou propast, takže jedna ponožka je poseta netopýry a druhá je plná potápěčů. Velikosti jsou dvě – menší pro ženy, větší pro muže. Barva – něco mezi tyrkysovou a mentolovou – však uvidíte. Koupit si je můžete od listopadu

v Turistickém informačním centru na zámku. Jsou vhodné nejen jako vtipný dárek, ale také praktický. Letos v zimě se budou hodit. (red)

náš tip

Betlém v kulisách lázní, jeskyní a Propasti

Vloni šel na dračku. Papírový vystřihovací betlém s nejvýznamnějšími hranickými památkami i osobnostmi. Proto i letos přicházejí Městská kulturní zařízení Hranice s papírovým betlémem, tentokrát zaměřeným na Hranickou propast, lázně a jeskyně. Chybět nebudou objevitelé jeskyní – bratři Chromí, lázeňští hosté a výletníci a samozřejmě Svatá rodina a Tři králové. Autorem betléma je opět výtvarník Lukáš Martinka. Betlém bude v prodeji od 10. listopadu v Turistickém informačním centru na zámku.

(nad)

Reprofoto: Lukáš Martinka

zaujalo nás

V Hranicích fungují Anonymní alkoholici

V Hranicích zahájilo od 5. října svou činnost společenství Anonymních alkoholiků.

Soustředí se na pomoc závislým, především alkoholikům. Schází se každou středu od 18 do 19 hodin v klubovně kostela Českobratrské církve evangelické na

Šromotově náměstí č. 791 v Hranicích. Na setkání mohou přijít nejen ti, kteří mají problém s alkoholem a chtějí ho řešit, ale také hosté, rodinní příslušníci, přátelé.

Více informací získáte na www.anonymnialkoholici.cz, případně na telefonu 608 989 395 nebo e-mailu hranice@aamail.cz.

(red)

facebooková anketa

Zavzpomínejte si s námi... na hranický závod Sigma

Možná jste se taky v životě setkali s větou „toho znám

ze Sigmy“. Jak vzpomínáte na hranický závod Sigma?

Přinášíme komentáře k další anketě na Facebooku „Infocentrum Hranice“.

Foto: sigmapumpy.com

Josef Remeš: Táta tam pracoval celý život. Od vyučení až do důchodu.

Iveta Škařupová: Dvanáct let mého života – tři roky výroba a devět let kancelář. Vzpomínám na to velmi

ráda. Co srandy jsme zažili na dílně a ve stravování jsme byli super kolektiv. Tohle už nikdy nebude.

Zuzana Ledvinová: Já, pracovala tam moje máma a já měla dvě brigády.

Jaroslav Pospěch: Tenkrát se říkalo „Sigma pumpy živí lumpy“, tak nevím, zda to platí pořád nebo už ne?

Jirka Krumník: Pamatuji si na studentskou brigádu, kdy jsme

se zkušenějším kamarádem (měl tam tatínka) obsluhovali hydraulické (nebo pneumatické?) nůžky na plech na dílně. Ostré velké pláty plechu, prořezané rukavice... jeli jsme jak pily, svědomitě a asi za 3 směny jsme postříhali plechy na týden. Chlapi si stěžovali a mistr nám pak domlouval, ať ubereme, že takhle jim pokazíme zaběhnuté normy.

Anketu připravilo TIC Hranice

Blanka Münz

Táta byl vedoucí expedice ve „dvojce“ a pokud si dobře vzpomínám, tak chodil do Sigmy moc rád.

Hranice mají zvoleno nové vedení města

Podle podepsané koaliční dohody by se na ustavujícím zastupitelstvu 19. října měl starostou Hranic stát Bc. Daniel Vitonský za vítězné hnutí ANO 2011 (zastupitelstvo se konalo až po uzávěrce našeho měsíčníku).

Podle uzavřené koaliční smlouvy se jediným místostarostou stane Mgr. Karel Machyl (Hranice pro život). Funkce 2. místosta-

rosty byla zrušena. V Radě města kromě zmíněných zasednou ještě Mgr. Pavla Tvrdoňová a Miroslav Raindl ml. za hnutí ANO,

Ing. Bc. Vladimír Vypelík za Hnutí pro život, Ing. František Polách za hnutí PRO Hranice a Radek Průcha za ODS (nahradil odstoupivšího Mgr. Jana Mazana).

Nová koalice tak má podporu 16 zastupitelů a na získání většiny je v hranickém zastupitelstvu potřebné získat minimálně 12 hlasů. Hnutí ANO 2011 volby jedno-

značně ovládlo a získalo celkem osm mandátů před SPD a těsně za nimi uskupením Hranice pro život. Tato dvě volební uskupení mají tři zastupitele, stejně jako další v pořadí Naše krásné Hranice a PRO Hranice. Dva mandáty získala ODS, jeden Hranice 2000. KSČM a ČSSD se do zastupitelstva neprobojovaly. **(bak)**

Při opravě kaple ve Velké byly objeveny nástěnné malby

Při opravách kaple Povýšení svatého Kříže ve Velké byly uvnitř objeveny nástěnné malby.

Na zdi v lodi kostela mohou návštěvníci vidět takzvané kvádrování s rostlinnými motivy a na sloupech se vyskytují jako hlavní motiv trsy vína.

K posouzení maleb a následného dalšího postupu při jejich rekonstrukci byl přizván restaurátor

s licencí Ministerstva kultury ČR na restaurování nástěnných maleb. Protože jsou nástěnné malby rozsáhlé a jejich obnovu nelze uskutečnit v zimních měsících, budou rekonstruovány v příštích letech.

Oprava kaple Povýšení svatého Kříže ve Velké dále pokračuje.

V rámci oprav bude provedena obnova fasády, repase oken a vstupních dveří, budou obnoveny i vnitřní konstrukce kaple a nový kabát dostanou také stávající lavice, které budou přechalouně novou látkou. **(bak)**

Foto: Barbora Bláhová

Foto: Petr Bakovský

Město vylepšilo parkování na Šromotově náměstí

Plocha na parkování na Šromotově náměstí doznala výrazného vylepšení, konkrétně nového asfaltového povrchu.

Ten nahradil dosavadní nerovnou šotolinu, na níž se navíc při silných deštích tvořily velké kaluže. Nový povrch tak jednak

zvýší bezpečnost provozu i komfort parkování, ale také v letním nebo suchém období sníží prašnost v této lokalitě. **(bak)**

z deníku strážníka

Městská policie slaví

Nejen službou živ je strážník. Občas je třeba také trocha oddechu. Také proto si Městská policie Hranice v říjnu připomněla 30 let od svého znovuzaložení. Její kořeny přitom sahají až do roku 1833, kdy tuto službu vykonávali čtyři zbrojnoši, jejichž hlavním úkolem bylo strážení městských bran, pořádek a klid ve městě. S rostoucím počtem obyvatelstva přibývalo i policejní práce, a proto byl v roce 1890 zřízen „Městský úřad policejní“, kdy službu vykonávalo šest strážníků.

Po první světové válce nastaly problémy s udržení klidu a veřejného pořádku. Proto byla přijata vyhláška, která zakazovala hostinskou činnost a provoz zábavních podniků po 22. hodině. Následně se v letech

1920 až 1930 početní stav městské policie zvýšil na 11 strážníků a 6 ponocných. V té době se jednalo o moderní bezpečnostní policejní sbor.

Od roku 1930 bylo v Hranicích velitelství četnického oddělení, kterému podléhaly všechny četnické stanice v soudních okresech Lipník nad Bečvou, Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí a Vsetín. Éra četníků skončila v roce 1947, kdy bylo četnictvo celorepublikově začleněno do Sboru národní bezpečnosti.

Po 45 letech tedy došlo k navázání na přerušovanou tradici a založení Městské policie Hranice. A že strážníci nedají na pověry, se ukázalo hned od počátku, protože jich tehdy bylo rovných 13. Ten počet se postupně zvyšoval v návaznosti na rostoucí počet úkolů, které mu-

Na oslavách 30 let Městské policie Hranice převzali poděkování bývalí starostové Vladimír Juračka a Miroslav Wildner za ty, kteří činnost městské policie řídili, a Petr Čech za bývalé velitele hranické městské policie. Foto: Petr Bakovský

seli řešit. V současnosti jich je 24 a musí bdít nejen nad městem, ale i nad všemi jeho místními částmi.

Co jim ale k jejich jubileu popřát? Paradoxně asi co nejméně práce. A na závěr pro ně máme dobrý tip na příští rok. Mohou totiž důstojně oslavit 190 let od první písemné zmínky o městských zbrojnoších. Město již na toto výročí myslelo a chtělo jim pořídit

nové halaparty. Zdálo by se to trochu archaické, ale nemylte se – stále je používá například Světová garda strážící Vatikán. Nejsou ani drahé, dají se sehnat za pár tisíc a není do nich potřebné kupovat municí. Nakonec jsme ale od toho záměru ustoupili, protože přes dva metry dlouhá zbraň se špatně nakládá do služebních aut. **(bak)**

Rekonstrukce hranického hřbitova má letos končit

Končí několikaletá rekonstrukce hranického hřbitova, která byla zahájena v roce 2017. Na Svátek všech svatých a Dušičky je letos hřbitov připraven.

V průběhu několikaleté rekonstrukce byla opravena ohradní zeď, vyřešeno odkanalizování a svod dešťových vod v Hřbitovní ulici, kde také vznikla nová parkovací místa. Starou zeď v zadní části hranického hřbitova nahradila zeď nová a hřbitov také dostal nové brány. Byla zbourána bývalá márnice. V horní části starého hřbitova vznikl prostor s epitafními deskami a posypová loučka.

Letos probíhaly práce ve starší, dolní části. Došlo k úpravě cest, byly vybudovány svody

dešťových i splaškových vod, inženýrské sítě jako voda a elektrika. Hřbitov dostal nový mobiliář, veřejné osvětlení a upravena byla také zeleň.

Společně s loni provedenou úpravou prostor v horní části hřbitova okolo mauzolea vyšla tato část rekonstrukce na 40 milionů korun.

Nyní hřbitov čeká kolaudace a finální zahradnické práce, případně oprava zjištěných nedostatků. Na jaře zbývá zkontrolovat, jak nově vysazená zeleň přežila zimu. (bak)

Hrbolaté cesty byly nahrazeny žulovými kostkami. Foto: Petr Bakovský

Začala topná sezóna. Přispějte k čistějšímu ovzduší a topte ekologicky

S příchodem podzimu začala topná sezóna. Jak ovšem ukazují výsledky měření kvality ovzduší, se začátkem topné sezóny každoročně dochází také k podstatnému zhoršení kvality ovzduší v našem městě.

S lokálním vytápěním jsou spojeny zejména zvýšené koncentrace tuhých znečišťujících látek (TZL). Ty mohou způsobovat například snížení imunity a větší náchylnost k onemocnění dýchací soustavy.

Jak můžeme takovému znečištění předcházet? Pomoci může každý z nás tím, že bude topit správně – efektivně a ekologicky. Základem je **správné zapojení a nastavení topidla a jeho dobrý technický stav**. Nestačí ale mít kotel či krb v dobrém technickém stavu, je nutné jej také správně provozovat. To znamená řídit se pokyny výrobce, především pokud jde o **spalovaná paliva**. Pokud máte třeba kotel na dřevo, nelze v něm spalovat uhelné brikety. Důrazně je zakázáno spalovat odpad.

Dobré rady a tipy ke správnému způsobu vytápění najdete například v publikaci **„Jak správně topit a ušetřit“**, vydané Ministerstvem životního prostředí (www.mesto-hranice.cz/clanky/jak-spravne-topit-a-u-setrit). Letos byly také spuštěny nové webové stránky **Jak správně topit** (<https://jakspravnetopit.cz/>).

Máte ke kotli připojenou akumulaci nádob? Pokud ne, může jít i o přestupek

Akumulační nádoby slouží k akumulaci nadbytečné energie ze zdroje tepla. Tím přispívají k optimalizaci hospodaření s tepelnou energií. Jedná se o zásobníky o různém objemu, naplněné zpravidla vodou, které

jsou připojeny k hlavnímu zdroji tepla v objektu (kotli na pevná paliva, případně tepelném čerpadlu, solárnímu systému aj.). Na trhu jsou dostupné akumulaci nádob v různých cenách v závislosti na parametrech. Jednodušší typy se pohybují v cenách kolem 30 tisíc korun.

Základní princip funkce akumulaci nádob je znázorněn na obrázku níže. Při topení ve zdroji tepla je kromě ohřevu otopných těles (vytápění objektu) ohřívána také voda v akumulaci nádobě. Jakmile je topení ve zdroji tepla přerušeno, vytápění objektu pokračuje s využitím teplé vody z akumulaci nádob.

Přínosem akumulaci nádob je zejména snížení emisí z kotlů na pevná paliva. Pokud je akumulaci nádoba k takovému kotli zapojena, nemusí být kotel provozován při sníženém výkonu, protože přebytečná energie se ukládá do akumulaci nádob. Vytápění při plném výkonu kotle je pak zpravidla spojeno s nejnižšími možnými emisemi. Dalším přínosem je zvýšení efektivity vytápění (snížení spotřeby paliva, prodloužení životnosti kotlů). Ušetříte tedy jak své zdraví a životní prostředí, tak čas spojený s čištěním kotle a peníze za palivo.

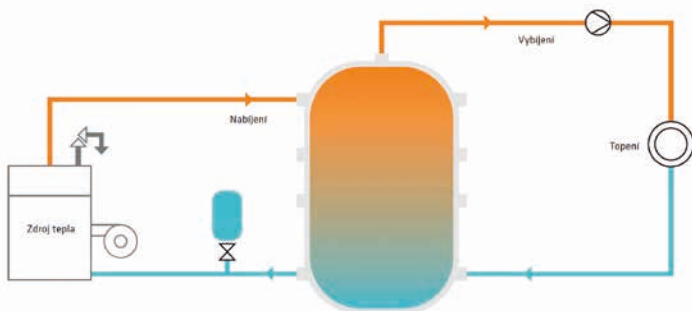
Připojení akumulaci nádob o stanoveném objemu je častou podmínkou provozu kotle, kterou udává výrobce v technické dokumentaci. Pokud v takovém případě nemáte akumulaci nádobu zapojenou, porušujete zákon o ochraně ovzduší.

Je nutná výměna kotlů – využijte dotace

Od 1. 9. 2024 bude zakázáno provozovat kotle na pevná paliva v objektech určených k bydlení, které nesplňují minimálně 3. třídu dle normy ČSN EN 303-5. Vyměňte kotel včas, dokud jsou poskytovány dotace, poté už budete muset zaplatit vše ze svého. Finanční podporu na výměnu kotlů lze čerpat v rámci programů **kotlíkových dotací** Olomouckého kraje, nebo z programu **Nová zelená úsporám**, který má v gesci Státní fond životního prostředí ČR. Ministerstvo životního prostředí aktuálně chystá další dotační výzvu, aby mohly kotlíkové dotace pro nízkopříjmové domácnosti pokračovat.

Město Hranice se zapojuje do programů kotlíkových dotací finančními příspěvky občanům, kteří jsou vlastníky nemovitosti na území města. V rámci dotačního programu „Kotlíkové dotace v Olomouckém kraji IV.“ podpoříme jednotlivé fyzické osoby, které jsou vlastníky či spoluvlastníky nemovitosti na území města Hranic a zároveň úspěšnými žadateli o dotaci od Olomouckého kraje. Výše finančního příspěvku činí 5 % k dotaci poskytnuté Olomouckým krajem. Žádosti lze podávat ještě také v rámci programu „Kotlíkové dotace v Olomouckém kraji III.“, avšak nejpozději do 30. 6. 2023.

Formuláře žádostí a bližší informace naleznete na webu města (<https://www.mesto-hranice.cz/clanky/uspesni-zadatele-o-kotlikove-dotace-mohu-zadat-o-prispevek-mesta>). **Michal Kočnar**

Základní princip funkce akumulaci nádob. Zdroj: Akumulační zásobníky. Výměníky tepla. (<http://www.reflexcz.cz>)

Letos se sešlo osm návrhů do participativního rozpočtu

Hraničtí občané se letos opět mohli aktivně zapojit do zlepšování života ve svém městě a po dvouleté kovidové pauze měli znovu možnost podat návrhy v rámci participativního rozpočtu.

Od 2. května byla vyhlášena výzva pro občany, aby do 30. září 2022 navrhli vhodné projekty.

Letos bylo podáno devět návrhů a všechny byly předloženy v řádném termínu. Jeden návrh byl ale stažen předkladatelem ještě v průběhu podávání návrhů. Během října byla prováděna kontrola formální správnosti návrhů a v listopadu se bude konat internetové hlasování. Hlasování bude probíhat prostřednictvím webu nebo na facebookových

stránkách města. Vítězné projekty pak budou realizovány příští rok.

Z osmi návrhů jeden (č. 4 – multifunkční hřiště u viaduktů) nesplňuje výši nákladů do 1 milionu korun. Také návrh č. 7 – rekonstrukce části ulic Mlýnský příkop, Plynárenská by tuto hranici překročil. Navíc má v této lokalitě příští rok dojít k výměně kabelů (ČEZ, Vodafone), což znamená, že případná oprava těchto ulic má smysl až po provedení vý-

kopových prací. Proto oba zmíněné návrhy nebyly začleněny do internetového hlasování, do kterého tak putuje šest návrhů. Jednotlivé návrhy vám nyní krát-

ce představíme, tak jak je prezentovali předkladatelé. Podrobnější informace o jednotlivých návrzích naleznete na webu města. (www.mesto-hranice.cz)

	Navržené akce
1.	Oprava chodníku do lázní v Dvořákově stromořadí
2.	Venkovní lezecká stěna u Plovárny Hranice
3.	Chodník ve sportovním areálu Valšovice
4.	Multifunkční hřiště u viaduktů
5.	Hřiště na discgolf
6.	Staženo předkladatelem
7.	Rekonstrukce části ulic Mlýnský příkop, Plynárenská, Rezkova
8.	Lavička Václava Havla severně od zámku
9.	Vodní dětské hřiště

Návrh č. 1 – Oprava chodníku do lázní v Dvořákově stromořadí

Dlážděný chodník do Lázní Teplice nad Bečvou v Dvořákově stromořadí je v havarijním stavu. Jde o nejpoužívanější pěší komunikaci mezi parkem v Hranicích a kolonádou v Teplicích nad Bečvou. Stávající stav chodníku ohrožuje bezpečnost a zdraví chodců. Chodník je přitom celoročně využíván rodiči s kočárky a dětmi, nebo invalidními občany na vozíčkách, seniory, mládeží

i lázeňskými hosty k procházkám nebo výletům do Hranic.

Stávající dlážděný chodník by měl být rozebrán a předlážděn buď s využitím přibližně 70 % původních dlaždic, nebo zámkovou dlažbou. Předpokládaný rozpočet dosahuje 996 tisíc korun.

Poškozený chodník v Dvořákově stromořadí. Foto: Karel Hübl

Návrh č. 2 – Venkovní lezecká stěna u plovárny

Děti mají zájem o lezení a mnohdy nemají šanci samy si zajet lézt na skály. Proto by bylo

dobré, kdyby jim bylo umožněno venkovní lezení v dostupné vzdálenosti od centra. V rámci projektu

Sportovní areál Žáčkova se o tomto záměru diskutovalo. Venkovní lezecká stěna je sezónní záležitost (stejně jako například beachvolejbalové hřiště), což ale nijak nesnižuje její atraktivitu. Za dobrého počasí ji lze využívat prakticky celoročně. Pokud by byla umístěna na veřejně přístupném místě, například právě v okolí plovárny, není potřeba se bavit o otevíracích hodinách. Využijí ji místní lezci k tréninku i zájemci o lezení. Využití sportoviště by bylo na vlastní nebezpečí, stejně jako každé jiné volně přístupné hřiště.

Vybudování venkovní lezecké stěny by mohlo rozšířit celkový

zájem o tuto aktivitu a díky tomu podnítit i diskusi o možnostech stavby vnitřní lezecké stěny.

Celkově lze počítat s náklady 3000 Kč na m² lezecké stěny, to znamená, že za milion korun by šlo teoreticky postavit 330 m² lezecké stěny. Jde však o variabilní stěny, takže lze například postavit stěnu o výšce 15 m a šířce 20 m. Důležité ale je myslet na části stěny, které jsou převísle, kolmé či mírně pozitivně nebo negativně ukloněny, aby stěna byla atraktivní pro všechny skupiny lezců. Na úkor převýšení lze snížit výšku tak, aby se stěna mohla realizovat v částce do 1 milionu korun.

Illustrační foto: Horolezecké stěny

Návrh č. 3 – chodník ve sportovním areálu ve Valšovicích

Ve sportovním areálu ve Valšovicích byl při jeho vzniku vybudován chodník pro spojení budov a sportovišť. Byly použity cementotřískové desky (sponzorský), které již dosloužily a staly se přímo nebezpečnými. Jsou prohnuté, popraskané a hlavně po dešti velmi kluzké. Návrh směřuje k jejich výměně za zámkovou dlažbu nebo protiskluzné dlaždice. Realizace tohoto návrhu přispěje hlavně ke zvýšení bezpečnosti všech návštěvníků areálu, jak dětí, tak i dospělých. Mnozí se totiž při-

pady zakopnutí a podklouznutí. Areál je využíván od jara do podzimu a návštěvnost individuálních a sportovních akcí stále stoupá. I po estetické stránce by nový chodník areálu určitě slušel.

Jedná se přibližně o 100 m² chodníku, délka je 100 metrů, šířka 1 metr, která je dostatečná i pro handicapované lidi na invalidním vozíku. Odhad ceny, konzultované s odborem rozvoje a investic je asi 3 000 Kč za 1 m² chodníku. Celkový rozpočet by tedy měl být 300 tisíc korun.

Sportovní areál Valšovice. Foto: Zbyněk Jakeš

Návrh č. 5 – Hřiště na discgolf

Jde o rozšíření volnočasových aktivit v Hranicích. Discgolf je jedním z nejrozšířenějších sportů s létajícím talířem. Vznikl v 70. letech v USA a od té doby si získává stále více příznivců po celém světě. Cíl hry je podobný jako v klasickém golfu, tedy projít vytyčenou trasu s co nejmenším počtem hodů diskem. Jen jamku nahrazuje speciální koš. Trasu tvoří 9, 12, 15 nebo 18 „jamek“. Průměrná délka jamky bývá 50–150 metrů a hráč by ji běžně měl dosáhnout třemi hody. Vítězí ten, kdo má nejmenší počet hodů. Discgolf je aktivita vhodná pro každého. Jde o ideální sport na nedělní odpoledne pro celou rodinu. Spojuje generace i různé sociální skupiny a bez problémů jej mohou hrát jak malé děti, tak i jejich prarodiče. Celková kapacita devítijamkového hřiště je až 45 hráčů. Jako rekreační sport v sobě discgolf spojuje pobyt v přírodě

Ilustrační foto: Discgolf

s fyzickou i psychickou aktivitou a přitom není příliš fyzicky náročný. Není náročný ani časově, jedno kolo na devítijamkovém hřišti obvykle zabere 30–60 minut. Také finančně je přijatelný, protože pro začátek stačí jeden disk za 250 až 300 korun. Je tu navíc možnost seberealizace – pod hlavičkou České discgolfové asociace se ročně uskuteční přes 100 turnajů. Discgolf je možné hrát prakticky celoročně.

V Hranicích je discgolfové hřiště možné vybudovat na více místech, například v budoucnu u Sportovního areálu Žáčkova. Nejvhodnější je ale lokalita v ulici Skalní v území mezi Račím potokem a železniční tratí. Jde o členitý terén se soliterní zelení a keři, dobře dostupný a v blízkosti centra města. Pozemky jsou ve vlastnictví města. Šlo by navíc o revitalizaci neudržované plochy a zatraktivnění území. Došlo by

k vytvoření nové menší rekreační sportovní a oddychové zóny pro stávající i připravovanou zástavbu v této lokalitě. Standardní cenová nabídka na devítijamkové hřiště se pohybuje okolo 400 tisíc korun včetně DPH. V prostorách Skalní ulice by bylo dobré doplnit hřiště o parkové upravené pěšiny pro vycházky, běh a pejskaře, umístit lavičky a odpadové koše tak, aby nebyla překročena částka 1 milionu korun.

Návrh č. 8 – Lavička Václava Havla

Lavička Václava Havla již byla instalována v řadě českých, ale i zahraničních měst. Její podoba je ustálená. Tvoří ji dvě křesla spojená s kruhovým stolem s otvorem pro strom. Má připomínat odkaz prvního českého prezidenta Václava Havla, že základem lidské společnosti je demokracie, založená na vzájemném porozumění a toleranci. Slouží k odpočinku a debatě bez ohledu na roční dobu a bez omezení času.

V Hranicích je její umístění navrženo na prostranství mezi zámekem a Zámeckým hotelem.

Lavička samotná je vyrobena z patinované mosazi a na sedáky, opěradla a stůl je použito exotické dřevo, které je doporučeno pravidelně ošetřovat. Po obvodu stolu je český a anglický citát V. Havla „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí“. Součástí jsou čtyři ručně foukané skleněné ozdoby.

Rozpočet návrhu se bude pohybovat mezi 300–350 tisíci korun bez DPH, tedy 484–544 tisíc korun včetně DPH.

Ilustrační foto: Lavička Václava Havla v Jičíně. Foto: Jan Jirěš

Návrh č. 9 – Vodní dětské hřiště

Voda je jeden z přírodních živlů, který je pro děti velice lákavý. Proto se v poslední době objevuje i na dětských hřištích. Již několik let navíc bývá v letních měsících nejen v Hranicích úmorné vedro. Kdy jindy než v létě by měla být dětská hřiště nejnavštěvovanější. Bohužel však tomu tak není, právě kvůli vedru a jejich umístění ve většině případů na slunných místech s téměř žádným zastíněním.

Variantou, jak tento problém vyřešit, by mohla být realizace vodního hřiště, kde by se děti mohly v letních měsících zchladit, ale i něco nového se díky vodním prvkům, naučit. Hřiště mohou totiž využít nejen rodiče s dětmi, ale také školky nebo školy nejen pro hru, ale i pro výuku některých fyzikálních zákonů. Hřiště se dá postupně rozšiřovat. V okolí jsou vodní dětská hřiště

Vodní hřiště v Litvli

Vodní hřiště v Jeseníku

například ve Valašském Meziříčí, Litvli nebo Jeseníku. Pro realizaci hřiště je navržena část plochy u Letního kina.

Rozpočet dosahuje výše 1 milionu korun.

Přílohu připravil Petr Bakovský

Ačkoliv v nastávajícím hlasování může uspět jeden, maximálně dva návrhy, pokud se společně vejdou do limitu jednoho milionu korun, všechny návrhy včetně těch vyřazených jsou velmi podnětné a město se jimi bude dále zabývat i mimo rámec participativního rozpočtu.

Vánoce v Hranicích

Vánoční trhy v Hranicích zahájí slavnostní rozsvícení vánočního stromu v pátek 2. prosince.

Moderátor Tomáš Gottwald odstartuje program v 16 hodin, kdy vystoupí kapela The People. Jak bývá zvykem, v 17 hodin se slavnostně rozsvítí vánoční strom a poté bude program pokračo-

vat. V 18:30 na pódiu vystoupí Martin Chodúr s kapelou. Chybět nebudou živá zvířátka, stánky s punči a vánočním zbožím, kluziště a rozsáhlý Halouzkův betlém nebo Ježíškova pošta.

V dalších dnech se pak můžete těšit na Pepu Vojtka, na Fleret nebo na Tomáše Kočka. Zníť budou také šansony Hany Hegerové, hrát se bude pohádka pro děti, uskuteční se výpravné

představení Živý betlém, přijít si budete moci pro betlémské světlo. Dnes přinášíme ochutnávku vánočního programu. Podrobný program přineseme v příštím vydání Hranického zpravodaje, na plakátech a na www.kultura-hranice.cz. (red)

Sobota

17. 12.

Živý betlém

Těšit se také můžete na:

- Katapult revival
- Jiří Erlebach s kapelou
- Pohádky pro děti
- Žamboši

Opět bude:

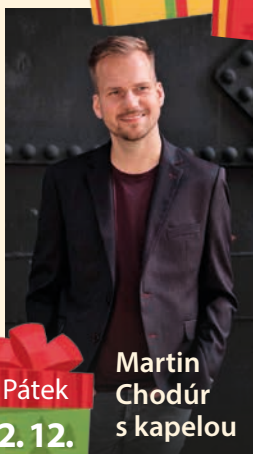
- Kluziště
- Halouzkův betlém
- Ježíškova pošta
- Stánky s punči a vánočním zbožím
- Prodej stromků

Sobota

10. 12.

Inflagranti a Josef Vojtek

Pátek

2. 12.

Martin Chodúr s kapelou

Pátek

16. 12.

Fleret

Úterý

20. 12.

Tomáš Kočka & ORCHESTRA

Sobota

3. 12.

Add Gospel

Arboretum – kus přírody v srdci města

Venkovní učebna realizovaná v roce 2018. Foto: Kateřina Macháňová

V arboretu najdeme i pergolu. Foto: Monika Škrhlová

Hranické arboretum slouží již více než 125 let jako domov světového přírodního bohatství.

Arboretum uchovává sbírku různorodých dřevin, rozmanitých rostlin a květin. V hranickém arboretu nalezneme i prvky neživé přírody, jako jsou horniny a skalky nebo tůňky. Občas tam narazíme i na drobné živočichy či houby. Člověk zkrátka nemusí v Hranicích chodit daleko, aby navštívil všechny krásy přírody – máme je všichni takzvaně „na dosah ruky“.

Stromy z Vídně

Historicky se změny a rozšíření arboreta rozdělují na sedm etap, počínaje jeho založením a výstavbou v roce 1896 za Rakouska-Uherska. První sadební materiály byly dovezeny z vídeňského Schönbrunnu. Po určité době se však zjistilo, že povětrnostní podmínky a lokace nepříznivě ovlivňují výsadbu. Proto byl v severní části vysazen ochranný pás ze smrku a borovice. Během první světové války uhynulo mnoho exponátů, protože se o arboretum nikdo nestaral.

Druhá etapa, datovaná od roku 1922, se řadí mezi nejvýznamnější, neboť proběhly výstavby cestiček, rybníku, teras, školek, rozárie a podobně. Především došlo k rozšíření arboreta o téměř 2,5 ha, což bylo více než dosavadní výměr. Velké zásluhy se připisují zahradníkovi Františku Janečkovi, který se o arboretum staral až do svých 80 let.

Bohužel i druhá světová válka se podepsala na stavu arboreta, kdy byly na pozemku budovány zákopy a protiletectvé kryty během dokončování pohraničního opevnění. Tyto změny zasahují až do třetí etapy (1939–1945), která byla vizitkou nacistického válečného barbarství. Bezohledně byly vykáceny prostory arboreta, vzniklo tam cvičiště a nasadily se brambory. Stromky a keře ze školek byly vytrhány, polity benzínem a zapáleny. Obdobně bylo naloženo i s českými jmenovkami exemplářů.

V následujících třech etapách docházelo k rekonstrukcím a doplnění nových, zničených i uhynulých dřevin. Mnoho vysazených stromů muselo být vykáceno a část pozemku byla vymezena pro stavbu letního kina. Tyto úpravy trvaly až do roku 2008.

Současný stav

Sedmá a současná etapa je kromě celkového prosvětlování kácením přebytečných a napadených dřevin charakteristická pokračující inventurou a vytvořením botanicko-geologické skalky. Tento útvar umístěný podél vstupního chodníku do školy kombinuje sbírku 4 druhů hornin a téměř 100 druhů rostlin a keřů.

Péče o arboretum probíhá celoročně a zahrnuje širokou škálu činností. Od sečení trávy, pletí záhonů, tvarování keřů přes kácení napadených stromů, kompostování až po výměnu laviček, šterkování pěšinek, opravy plotů a mnoho dalších. Tyto práce zajišťují stálí zaměstnanci a studenti školy.

Vzdělání i procházky

Ať už hledáte místo pro odpočinek a klid, chcete se naučit něčemu novému, nebo se zkrátka rádi procházíte mezi stromy, arboretum je to správné místo. Plní například funkci výukovou, která je významná pro žáky všech škol, nejen lesnické školy. Dále nám pomáhá si uvědomit, jak důležité je přírodu chránit a pečovat o ni. Její pestrobarevnost

v nás vyvolává příjemné pocity, proto nesmíme zapomenout ani na funkci estetickou.

Arboretum lze navštívit denně od dubna do září od 9 do 18 hodin a od října do března od 9 do 16 hodin. Na komentované prohlídky je nutné se předem objednat nebo navštívit arboretum v rámci Dnů evropského dědictví.

Arboretum v číslech

- 225 druhů dřevin
- 65 druhů jehličnanů – 450 exemplářů
- 160 druhů listnáčů – 600 exemplářů

Významné dřeviny

Mezi vzácné druhy jehličnanů patří sekvojovec obrovský neboli mamutí strom, který je nejobjemnějším stromem na světě, dále také cedr libanonský nebo tisovec dvouřadý. Vzácnými listnáči jsou zejména zmarličník japonský či liliovník tulipánokvětý a mezi keři je to vždy zelená cesmína ostrolistá. Zajímavostí arboreta je jinan dvoulaločný, lidově zvaný ginkgo, známý svými léčivými vlastnostmi.

Tomáš Pepernik

Zdroj: arboretum.sls hranice.cz

Pečovatelé o arboretum jsou pilní stejně jako včely, o které se starají. Foto: Monika Škrhlová

Součástí arboreta jsou i různé velké vodní plochy. Tento bazén se však už ke koupání nevyužívá. Foto: Monika Škrhlová

Na Starou radnici se před zimou stáhla zvířata

Zvířata, která můžete potkat v lese, v sadu nebo u vody se nastěhovala na Starou radnici. Od malých hlodavců přes ptáky až po srnku a divočáka. Jsou součástí interaktivní přírodovědné výstavy „Stromy jako domy“. Připravena je zde spousta herních prvků pro malé i větší a výstava tak nabízí nejen ponaučení, ale i zábavu. K vidění je až do 22. ledna 2023.

(red) Foto: Marek Suchánek

Farmářské trhy: dýně zmizely, lidé si odnášeli duté hlavy

V sobotu 15. října obsadily Masarykovo náměstí v Hranicích farmářské trhy. Nabídly pestrou škálu farmářských výrobků, kulturní program a také dýňovou dílnu, kde si každý, kdo chtěl, mohl vytvořit dutou vyřezávanou hlavu na svíčku. Pořadatele těší pozitivní hodnocení návštěvníků na facebookových stránkách „Infocentrum Hranice“, kde je také více fotografií. Nebo se můžete na fotogalerii kouknout do aktualit na www.mkz-hranice.cz. Foto: 5x Nada Jandová, 2x Jiří Necid

Co jste možná (ne)věděli o hranickém

Židovský hřbitov patří bezpochyby k řadě významných památek, které se v našem městě nacházejí. Dá se říct, že je místním kamenným muzeem.

Židovské hřbitovy na první pohled zaujmou svými nezvyklými tvary náhrobních kamenů a jejich rozmístěním na ploše, a jelikož se nápisy na náhrobních výrazně odlišují od klasických „městských“ hřbitovů, zůstávají pro řadu občanů spíše záhadou.

Hranický židovský hřbitov je místo, které většina z nás májí především při jízdě v autě. Ale kdy jste hřbitov naposledy navštívili? Víte třeba, že měl být již minimálně třikrát zrušen? Osud mu bohužel nepřál již od samého začátku a my si jeho minulost trochu přiblížíme.

Neznámé datum založení

Přesné datum založení hranického židovského hřbitova neboli „pohřební zahrady za městem“ není známo, ale lze se k němu přiblížit. Poprvé je zmiňován v privilegii z roku 1637, které mimo jiné umožnilo hranickým židům nabývat další domy ve městě. Z toho vyplývá, že hřbitov byl již pravděpodobně v té době využíván, založen tedy mohl být o pár let dříve. Hřbitov byl umístěn blízko nedaleké Židovské ulice (dnešní Janáčkova ulice) tak, aby nepůsobil problémy „křesťanské majoritě“, jak se zmiňuje literatura.

Místo odpočinku pro široké okolí

Jelikož se v širokém okolí města Hranic (kromě nedalekého Lipníka nad Bečvou) nikde

Židovský hřbitov v minulém století. Zdroj: Muzeum a galerie Hranice

až do poslední třetiny 19. století nenacházel žádný další židovský hřbitov, byli zde pohřbíváni i nebožtíci z Potštátska, Novojičinska, Oderska, Vsetínska, Valašskomeziříčska a výjimečně také židé z dalších korunních zemí rakouské monarchie, kteří zemřeli přímo v Hranicích.

Morová epidemie a trn v oku křesťanské majoritě

S narůstajícím počtem obyvatel a rozšiřováním města severním a severovýchodním směrem se hřbitov posouval blíže k centru města. Podél hřbitova také od roku 1710 vedla zemská silnice a kolem ní byly postupně vybudovány nové „křesťanské domy“ včetně budovy gymnázia.

Až do objevení antibiotik bylo město často postihováno různými epidemiemi, jako jsou mor, cholera, tyfus nebo neštovice. V roce 1715, kdy město postihla další morová rána, bylo židovské obyvatelstvo ve velkém ohrožení. Tvrdilo se, že byl mor na Moravu zavlečen židovskými kožešníky z Polska.

Židovský hřbitov, který se na jednu ocitl v centru rychle rostoucí ulice, se tak stal pověstným trnem oku křesťanské majoritě. Vše umocňoval ještě fakt, že se přímo naproti hřbitovu nacházel židovský špitál s karanténou pro všechny židovské obchodníky z Uher a Haliče, kteří městem třeba jen projížděli. Zajímavostí je, že pro zrušení hřbitova z hygienických důvodů byl i hranický národní buditel, lékař, malíř a historik Josef Heřman Agapit Gallaš.

Odolání prvním pokusům o zničení

Od konce 19. století se hygienická problematika hřbitova stala součástí i nacionálních česko-německých sporů, které se do historie zapsaly pod označením „boj o ovládnutí hranické radnice“. Židovská obec úspěšně odolávala všem pokusům o demolici, a to i v roce 1922, kdy o první oficiální zrušení hřbitova z hygienických důvodů požádal i tehdejší starosta města, avšak neúspěšně. Temnější časy přichází s nacistickou okupací.

Nacistická okupace

Podruhé během 20. století hrozil židovskému hřbitovu zánik během nacistické okupace města. Hraničtí židé byli deportováni do Terezína a odtud do vyhlazovacích táborů na

Původní osazení náhrobků. Zdroj: Muzeum a galerie Hranice

Chátrající židovský hřbitov v pozadí s hranickým gymnáziem. Zdroj: Muzeum a galerie Hranice

židovském hřbitově

východě. Následně měla být zničena i památka mrtvých. Pláňované demolice hřbitova však zabránil konec války a porážka Německa. Hřbitov tak válku přežil takřka bez poškození. Po válce však hrstka hranických přeživších souvěrců neměla prostředky na řádné udržování hřbitova.

Málem byl se hřbitovem konec

Přestože byl hranický židovský hřbitov od roku 1963 památkově chráněn, po zániku židovské komunity v našem městě v 70. letech začal chátrat. Poslední pohřeb se zde odehrál v roce 1965. Během následujících let se hřbitov stává místem schůzek různých individuů, náhrobky byly poškozovány, ať už neudržovanou vegetací, nebo vandalstvím.

V roce 1984 město Hranice hřbitov odkoupilo a bylo rozhodnuto v přeměnu hřbitova na městský park. Avšak pod podmínkou zachování patnácti

ti vybraných náhrobků a jejich zasazení do parkové úpravy. Na počátku listopadu 1989 byla zahájena plošná demolice. Po zničení téměř 70 procent plochy hřbitova byla přestavba hřbitova, díky zásahu Okresního střediska státní památkové péče o ochrany přírody v Olomouci, po dvou týdnech zastavena.

Obnova hřbitova

Po listopadu 1989 a po změně politického vedení města bylo rozhodnuto o celkové rekonstrukci židovského hřbitova, přestože bylo zničeno značné množství náhrobků a dokumentace původního vzhledu chyběla. Většina pomníků tak již nestojí na svém původním místě. Dnes je hřbitov smutným pomníkem tehdejší doby, ve které pragmatický úmysl získal přednost před ochranou více než 300 let staré historické památky. Zrekonstruovaný hřbitov byl opětovně otevřen 14. listopadu 1994.

Kateřina Valentová

Plošná demolice hřbitova v listopadu 1989. Zdroj: kniha *Hřbitovy v Hranicích a Drahotuších*, autoři V. Bednář, M. Černý, J. Lapáček, M. Marada

Chcete navštívit židovský hřbitov?

Toto tajemné a neobvyklé místo můžete navštívit individuálně, klíč od židovského hřbitova je k zapůjčení oproti vratné záloze v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích nebo v Galerii Synagoga.

Tomík bude vyprávět o bláznivé cestě po Africe

Přednáška hranického rodáka Tomáše Vejmo-ly o jeho dobrodružství, tentokrát o Africe s tuktu-lem, se uskuteční ve středu 2. listopadu od 18 hodin v Zámeckém klubu v Hranicích.

Cena vstupenky je 120 Kč v předprodeji, 150 Kč na místě. Předprodej vstupenek v Turis-

tickém informačním centru na zámku nebo online na www.kultura-hranice.cz.

Přijďte si poslechnout bláznivý příběh plný neuvěřitelných zážitků, které Tomíka a jeho partáka Davida na cestě potkaly. Mnoho barvitých historek doprovázených krásnými, nejen dronovými záběry, vám Tomík s humorem a nadsázkou poví v příjemných prostorách Zámeckého klubu v Hranicích.

(tic)

z muzejních sbírek

Památka na lid kultury kulovitých amfor

Zhruba pět tisíc let je starý další kousek, který dnes představujeme. Ve sbírkách hranického muzea se totiž nachází nádoba z období let 3400 až 2400 před naším letopočtem.

Jedná se o torzo amfory, ze které se zachovala spodní část. Nádoba byla objevena v roce 1960 v Rouském při hloubení jámy na hnůj poblíž zemědě-

ského družstva. Pravděpodobně v místě, kde kdysi byla pravěká osada.

Tehdy byly nalezeny střepy této hliněné nádoby, které pak prošly v šedesátých letech restaurováním, takže dnes můžeme vidět, jak nádoba vypadala. Původně měla tři ucha, ale dochovala se jen dvě. V nejširším místě má amfora průměr 46 centimetrů.

Tyto amfory byly charakteristické pro kulturu kulovitých amfor spadající do středního eneolitu. Lid kultury kulovitých

amfor osídloval převážně polohy vhodné pro zemědělství.

(nad)

V depozitáři hranického muzea se nachází torzo obrovské hliněné amfory staré zhruba pět tisíc let.

Foto: Naďa Jandová

Co se děje a co se bude dít v Hranicích

Středa 2. 11.

18:00 - Afrika s tuktukem – přednáška hranického rodáka o cestě do Afriky. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, vstupné v předprodeji je 120 Kč, na místě 150 Kč. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

Čtvrtek 3. 11.

19:00 - Mlčeti zlato – komediální divadelní představení. Koná se v Divadle Stará střelnice v Hranicích, Sady Čs. legií 770, vstupné 590 Kč. Předprodej vstupenek v knihkupectví Ezop a v restauraci Stará střelnice.

Pátek 4. 11.

17:00 - Podzimní koncert Cantabile – koncert dětského pěveckého sboru. Koná se v Koncertním sále v Hranicích, Zámecká 118, vstupné dobrovolné.

20:00 - Hope Astronaut – koncert folk-rockové kapely. Koná se v Karnole v Hranicích, tř. ČSA 211, vstupné 150 Kč.

Sobota 5. 11.

9:00–12:00 - Zabijačkové hody – prodej zabijačkových specialit. Koná se v Loděnici Hranice, vstup zdarma.

20:00 - Tango & Miroslav Imrich – koncert české kapely. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1,

vstupné v předprodeji je 170 Kč, na místě 220 Kč. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

Neděle 6. 11.

16:00 - Websterovi ve filmu (animovaný film, 2022) – humorové příběhy pavoučí rodiny propletené nečekaným dobrodružstvím. Koná se v kině Zbrašov, Teplice nad Bečvou 99, vstupné 100 Kč.

Pondělí 7. 11.

12:00–14:00 - Konzultace se senátorkou Jitkou Seitlovou – schůzku je třeba si předem domluvit na tel. 736 491 225 nebo e-mailem na asistentka@seitlova.cz. Koná se v přípravné místnosti obřadní síně, 1. patro zámku v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, schůzka je zdarma.

Středa 9. 11.

20:00 - Třešně v rumu – komické vystoupení Petry Bučkové. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, vstupné v předprodeji je 100 Kč, na místě 130 Kč. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

Pátek 11. 11.

11:00 - Den veteránů – pietní setkání u příležitosti Dne veteránů. Koná se na městském hřbitově v Hranicích v prostoru mauzolea, vstup zdarma.

19:00 - Spolu (dramatický film, 2022) – český film se Štěpánem Kozubem a Veronikou Žilkovou v hlavních rolích. Koná se v kině Zbrašov, Teplice nad Bečvou 99, vstupné 120 Kč.

20:00 - Snow film fest – festival filmů o zimních sportech. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, vstupné 100 Kč. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

20:00 - Behind the Door – koncert instrumentálního sexteta. Koná se v Karnole v Hranicích, tř. ČSA 211, vstupné 150 Kč.

Sobota 12. 11.

8:00–11:30 - Podzimní zahřívka v DynamicFit – sobotní odpoledne plné cvičení, interaktivních přednášek a zábavy. Koná se v DynamicFit Hranice, tř. 1. máje 1901. Nutná rezervace na dynamic-fit.cz.

Čtvrtek 17. 11.

20:00 - Kristina Barta Quartet – koncert české klavíristky a jejího kvarteta. Koná se v Karnole v Hranicích, tř. ČSA 211, vstupné 150 Kč.

Pátek 18. 11.

17:00 - Vernisáž: Vánoční výstava betlémů – koná se v galerii M+M, Jurikova 16, vstupné dobrovolné.

20:00 - Dialogy s Krylem – koncertní pásmo nezapomenutelných

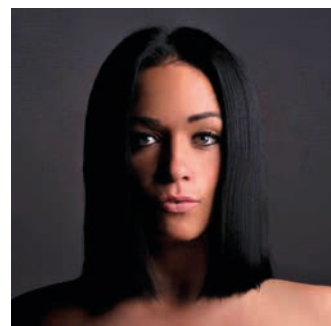
ných písní Karla Kryla. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, vstupné v předprodeji 150 Kč, na místě 200 Kč. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

20:00 - Diagnóza: Masaryk – divadelní představení o životní pouti Jana Masaryka. Koná se v Divadle Stará střelnice, Sady Čs. legií 770. Předprodej vstupenek v restauraci Stará střelnice.

Sobota 19. 11.

19:00 - Panenka – premiéra divadelní hry o muži, který se učí soužití s robotickou feministickou ženou. Koná se v sokolovně v Hranicích, Tyrsova 880, vstupné 150 Kč v předprodeji, 200 Kč na místě. Vstupenky lze koupit v Městské knihovně v Hranicích.

20:00 - Na film do Karnoly: Světlonoc (slovenské drama, 2022) – promítání slovenského hororového dramatu o ženě, jejíž návrat do rodné vesnice probouzí temné legendy. Koná se v Karnole v Hranicích, tř. ČSA 211, vstupné 120 Kč.

Neděle 20. 11.

16:00 - Princ Mamánek (filmová pohádka, 2022) – česká pohádková komedie o rozmazleném princovi, který musel dospět v krále. Koná se v kině Zbrašov, Teplice nad Bečvou 99, vstupné 120 Kč.

Středa 23. 11.

17:00 - Vernisáž k výstavě: Archa tvoří – ukázka výtvarných prací klientů Denního centra Archa. Koná se v Galerii Severního křídla na zámku v Hranicích, vstupné zdarma.

Pátek 25. 11.

18:30 - Adventní koncert HDPS a hostů – koncert hranického sboru. Koná se v kostele Narození Panny Marie v Hranicích, vstupné dobrovolné.

19:00 - Kruh přátel hudby: Jan Talich & Petr Jiříkovský – zájezd na koncert do Beskydského divadla v Novém Jičíně. Vstupné 150 Kč, nutná rezervace. Vstupenky lze koupit v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

19:00 - Kdyby radši hořelo (česká komedie, 2022) – příběh o dobrovolných hasičích, jejichž klidné životy naruší podezření na akci teroristů. Koná se v kině Zbrašov, Teplice nad Bečvou 99, vstupné 100 Kč.

20:00 - Distant Bells – koncert brněnské kapely. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, vstupné v předprodeji je 200 Kč, na místě 250 Kč. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

Sobota 26. 11.

20:00 - Lišky a vlci – koncert české rockové kapely. Koná se v Karnole v Hranicích, tř. ČSA 211, vstupné 150 Kč.

Úterý 29. 11.

19:00 - Richard Müller – koncert jednoho z nejúspěšnějších a nejpopulárnějších zpěváků česko-slovenské scény. Koná se v Divadle Stará střelnice v Hranicích, Sady Čs. legií 770, vstupné od 790 Kč. Vstupenky jsou dostupné v síti Ticketportal.

Středa 30. 11.

18:00 - Jemen: Země královny ze Sáby – cestovatelská přednáška Roberta Baziky. Koná se v Zámeckém klubu v Hranicích, Pernštejnské nám. 1, vstupné 70 Kč v předprodeji i na místě konání akce. Předprodej je v Turistickém informačním centru na zámku v Hranicích, tel. 581 607 479.

PŘIPRAVUJEME

Čtvrtek 1. 12.

17:00 - Vernisáž k výstavě: Ivona Žirková: Dílo – koná se v Galerii Synagoga v Hranicích, Janáčkova 728, vstup zdarma.

Pátek 2. 12.

17:00 - Slavnostní rozsvícení vánočního stromu – zahájení vánočních trhů 2022. Koná se na Masarykově náměstí v Hranicích, vstup zdarma. Atmosféru navodí rozsáhlý Halouzkuv betlém, Ježíškova pošta, zvonička, vánoční stromky v horním a dolním podloubí, které tradičně zdobí školy, školky, spolky a organizace z Hranic. Děti se mohou těšit na koloťochy nebo živá zvířátka, dospělí na vánoční program a na punče.

Pondělí 5. 12.

20:00 - Cliff Canales – koncert světových písní Toma Jonese, Franka Sinatry a dalších v podání Cliffa Canalase. Koná se v Divadle Stará střelnice, Sady Čs. legií 770, vstupné 550 Kč. Předprodej vstupenek v restauraci Stará střelnice.

Úterý 6. 12.

9:00–16:00 - Vánoční tvořivá dílna – vyrábění ozdob na vánoční stromček. Koná se v muzeu na Staré radnici v Hranicích, Radniční 1, vstupné 20 Kč jako poplatek za materiál.

Středa 7. 12.

9:00–16:00 - Vánoční tvořivá dílna – vyrábění ozdob na vánoční stromček. Koná se v muzeu na Staré radnici v Hranicích, Radniční 1, vstupné 20 Kč jako poplatek za materiál.

19:00 - Kaktusový květ – divadelní představení. Koná se v Divadle Stará střelnice, Sady Čs. legií 770, vstupné 550 Kč. Předprodej vstupenek v restauraci Stará střelnice.

Sobota 17. 12.

9:00–12:00 - Zabijačkové hody – prodej zabijačkových specialit. Koná se v Loděnici Hranice, vstup zdarma.

10:00–16:00 - Hranické zimní sprinty – 1. ročník mistrovství České republiky v pádlování na trenažérech. Koná se ve dvoraně hranického zámku, vstupné zdarma.

19:00 - Turbo – koncert legendární české kapely. Koná se v Divadle Stará střelnice, Sady Čs. legií 770, vstupné 400 Kč. Předprodej vstupenek v restauraci Stará střelnice.

Koncert písní Karla Kryla

Jedinečný koncert s písněmi Karla Kryla se uskuteční v pátek 18. listopadu od 20 hodin v Zámeckém klubu v Hranicích. Cena vstupenky je 150 Kč v předprodeji, 200 Kč na místě. Předprodej vstupenek v Turistickém informačním centru na zámku nebo online na www.kultura-hranice.cz.

Koncertní pásmo Dialogy s Krylem obsahuje nejen známé, ale i pozapomenuté písně Karla Kryla. Zajímavým prvkem celého pásma je průvodní slovo, pomyslný hudební a literární dialog, kterým David Uličník (zpěvák ze 4tetu) připomene životní příběh legendárního barda, pozoruhodné momenty jeho tvorby i osobní vzpomínky.

(tic)

UZÁVĚRKA

PŘÍŠTÍHO VYDÁNÍ HRANICKÉHO ZPRAVODAJE JE V PONDĚLÍ 7. LISTOPADU 2022.

Jemen: Země královny ze Sáby

Městská knihovna zve na výpravu do daleké Arábie s putováním po Jemenu. Na této cestě nás doprovodí zkušený průvodce a cestovatel Robert Bazika z Otrokovic.

Jemen je jednou z nejstarších osídlených zemí na světě. O zdejších tradicích a folklóru se dovídáme již v biblických textech. Není proto divu, že tato oblast nabízí mnoho unikátních památek zasazených do kulis neskutečně krásné přírody. Vydejte se s námi za úžasné krásy a zcela originálními horami se stejně nevšedními horami, jejich zvyky, architekturou a tradicemi.

Jemen však nejsou jen pouště a hory. Při cestování potkáte komunity afrických Jemenců v jejich hliněných chýších u západních břehů Rudého moře, stejně jako beduíny v hlubokých kaňonech vádí na východě země. Cestou v džípu a s ozbrojenou eskortou obkroužíme celý Jemen, hluboké kaňony, pouštní

Foto: archiv Roberta Baziky

oázy, bájně přístavy a pláže i unikátní pozůstatky biblického království královny ze Sáby.

Dnešní Jemen se bohužel zmítá v bojích vleklé občanské války a navštívit tuto přehlednou zemi je dnes prakticky nemožné. O to cennějším svědectvím je tato beseda nabízející ke zhlédnutí nejvzácnější perly z biblických dob, ještě ve své původní neponičené kráse.

Pokud vás naše pozvánka zaujala, přijďte do Zámeckého klubu ve středu 30. listopadu. Začínáme v 18 hodin. Vstupné je 70 Kč. Lístek si můžete zakoupit v předprodeji v infocentru na zámku nebo v místě konání akce za stejnou cenu. (mj)

Kam na výstavy v Hranicích

Galerie Synagoga

Janáčkova 728, Hranice, tel. 778 777 893, www.muzeum-hranice.cz.
Otevřeno: út–so 9:00–12:30 a 13:00–16:00, ne 9:00–12:30 a 13:00–17:00.

Do 27. 11. - Petra Vlachynská: Tektonika plochy. Vizuální umělkyně Petra Vlachynská je sochařka s komplexním spektrem témat. Její práce zahrnuje figurální i abstraktní sochařskou tvorbu, videoart, grafiky i umění do veřejného prostoru a architektury. V její tvorbě je důležitý kontakt s různými materiály, objevování jejich výtvarných možností a principů a důraz na proces.

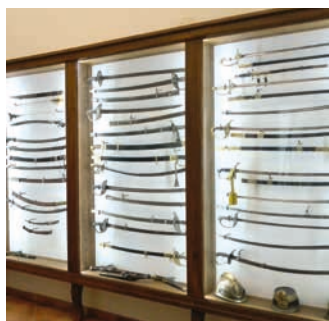
1. 12. – 15. 1. - Ivona Žirková: Dílo. Výstava slovenské výtvarnice, která ve svých malbách interpretuje svou vášeň pro přírodu. V jejím díle se objevuje tvořivé prolínání mezi fotorealistickým přepisem skutečnosti přes vyložené geometrizující projev až po čistokrevnou abstrakci. Vernisáž výstavy se uskuteční **ve čtvrtek 1. prosince** v 17 hodin.

Muzeum na zámku

Pernštejské nám. 1, Hranice, tel. 581 607 479, www.muzeum-hranice.cz.
Otevřeno: po předchozí domluvě v Turistickém informačním centru na zámku.

Hranice na mušce. Stálá expozice zbraní ze sbírek hranického muzea představuje unikátní kousky. K vidění jsou ruční palné i chladné zbraně z různých koutů světa. Část expozice je věnována i vojenským ústavům a historii vojenské akademie v Hranicích. Návštěvníci se dozvědí také informace o hranickém střeleckém spolku a místní střelnici. Vyzkoušet si mohou vojenský hrací stolek.

Model historického jádra Hranic. Model historického centra Hranic znázorňuje podobu města v 18. století. Jeho autorem je historik Stanislav Miloš, který k tvorbě využíval papírové krabičky. Ty postupně proměnil v malebné domečky tvořící historické centrum Hranic. Součástí expozice jsou také panely s informacemi o vývoji a historii hranického zámku.

Bývalá Váhalova prodejna

Masarykovo nám. 90, Hranice, tel. 739 228 918.
Otevřeno: pá a ne 14:00–18:00.

Výstava retro kočárků a panenek. Soukromá sbírka Radky Pausové z Hranic obsahuje mnoho raritních a zajímavých kousků. Například kočárek z počátku 30. let minulého století nebo vybavičku pro panenky i s oblečky. Ve sbírce jsou obsaženy převážně kočárky značky Liberta, k vidění jsou ale i kočárky z Německa a Itálie. Přijďte se podívat, v čem se vozili vaši rodiče nebo prarodiče.

Stará radnice

Radniční ul. 1, Hranice, tel. 775 854 497, www.muzeum-hranice.cz.
Otevřeno: út–so 9:00–12:30 a 13:00–16:00, ne 9:00–12:30 a 13:00–17:00.

Do 22. 1. - Stromy jako domy. Přírodovědná interaktivní výstava zapůjčená z Moravského zemského muzea v Brně, která osloví především dětské návštěvníky. Výstava je obohacena o regionální předměty, fotografie a historii mapující stovky let trvající existenci hranické Střední lesnické školy. Pro návštěvníky jsou kromě informací připraveny i hry a další zajímavé činnosti.

Galerie M+M

Jurikova 16, Hranice, tel. 581 602 148, galeriimm.wordpress.com.
Otevřeno: st–ne 13:00–17:00 (dopoledne na zazvonění nebo po předchozí domluvě).

18. 11. – 18. 12. - Vánoční výstava betlémů. Tradiční výstava betlémů přiblíží dětem i dospělým lidové tradice a navodí tak příjemnou atmosféru Vánoc a tradic s Vánocemi spojených. K vidění budou desítky betlémů z různých materiálů, jako například ze dřeva, slámy, keramiky, papíru, drátků a mnoha dalších. Vernisáž výstavy se uskuteční **v pátek 18. listopadu** v 17 hodin.

Galerie Severní křídlo zámku

Pernštejské nám. 1, Hranice, tel. 581 828 114, www.muzeum-hranice.cz.
Otevřeno: po a st 8:00–17:00, út a čt 8:00–15:00, pá 8:00–14:00, so–ne zavřeno.

Do 11. 11. - Alice Adamčíková: Okamžiky vědomí. Inspirací k tvorbě jsou Alici Adamčíkové Koupilovy vnitřní pocity, které doprovázejí náš každodenní život. Náladu je nevyzpytatelná, nestálá, různorodá, živelná, veselá, smutná, melancholická, cholerická. Pracuje především s akrylem, ale i s olejem a pískem, na své obrazy lepí kameny, které si sama drtí.

23. 11. – 6. 1. - Archa tvoří. Výstava výtvarných prací klientů Denního centra Archa. Centrum se stará mimo jiné o všeobecné vzdělávání, výtvarné, hudební a pracovní aktivity tělesně postižených klientů. Ani tělesné znevýhodnění není překážkou k vytváření jedinečných originálů. Vernisáž výstavy se uskuteční **ve středu 23. listopadu** v 17 hodin.

Aktuální informace o výstavách a vernisážích sledujte na www.muzeum-hranice.cz

Tanečníci zaplnili sokolovnu

Hranice opět hostily 2. ročník mezinárodní taneční soutěže Batukáda Cup. Soutěže se zúčastnilo celkem 108 tanečních párů z celé ČR, Polska a také Slovenska.

Domovská taneční škola „Batukáda“ vyslala na svou soutěž celkem 14 tanečních párů, počínaje sólo dívkami přes děti, juniory, mládež, dospělé až po seniory. Posbírali jsme mnoho medailí, od 1. míst až po různá finálová umístění. Naším nejmladším párem, který si poprvé vyzkoušel soutěžní klání, byla dvojice Matyáš Otáhal a Vladěnka Erbenová, kteří mají teprve 6 let. Soutěžila za nás také dívka z Ukrajiny Sofia, o kterou se naše škola stará.

Soutěž hodnotilo celkem 16 porotců, mezi nimiž bylo mnoho mistrů ČR ve standardních i latinskoamerických tancích. Le-

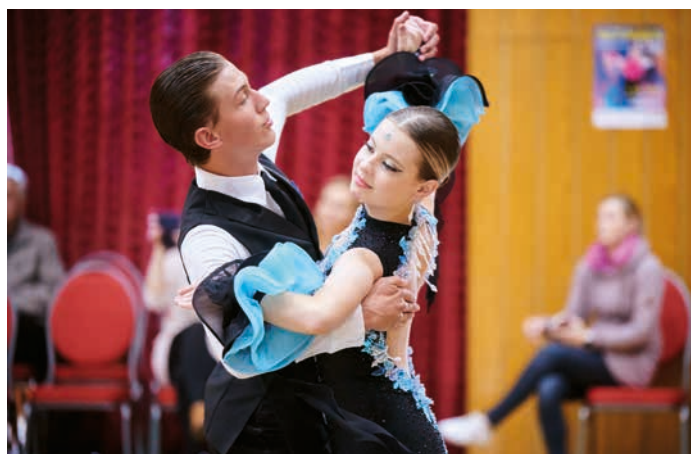
Ti nemladší, Matyáš Otáhal a Vladimíra Erbenová, zahajují své první soutěžní vystoupení.

tos jsme pozvali také skvělého tanečníka, mistra ČR a tanečníka superstar Marka Dědika.

3. ročník je již naplánován na 30. září 2023, kde se pokusíme zařadit kategorii mládež

a dospělí třídy A, což je 2. nejvyšší výkonnostní třída v našem sportu.

Tomáš Zlámal

Vladimír Hýža a Karolína Jurásková.

Tomáš Stískal a Klára Vaculová. Foto: 3x Tomáš Kličko

Drahotušská škola slavila 110. výročí otevření

O víkendech bývají školy zavřené, ale v té drahotušské to v sobotu 24. září 2022 žilo. Otevřela se nejen současným žákům a učitelům, ale také všem, kdo si chtěli přijít zavzpomínat na svá školní léta nebo se podívat, jak to ve školní budově vypadá po 110 letech od jejího otevření.

A protože každé výročí se má oslavit, připravili pedagogové a žáci bohatý program. Po úvodním slovu ředitelky Mgr. Dagmar Pospíšilové předvedly děti rodičům, prarodičům a široké veřejnosti vystoupení zachycující období jednoho roku v drahotušské škole. Kouzelnice Radana poté zabavila ve své magické show především děti. Následoval koncert skupiny P&P, při kterém bývalá žákyně školy, zpěvačka Petra Hrozová, přizvala na pódium

některé další absolventy. Večer na školním dvoře zakončila mladá, nadějná kapela Last Minute, jejímž členem je Filip Kúdelka, který opustil „brány“ naší školy před čtyřmi lety. Posledním bodem bylo promítání filmu „Zátopek“ na školním hřišti, který díky osadnímu výboru do Drahotuš přivezlo Kino na kolečkách.

Během celého odpoledne proudily školou davy návštěvníků, kteří zavítali na výstavu historických materiálů a mohli

Foto: ZŠ a MŠ Drahotuše

si nechat vytisknout pamětní list. Den plný zábavy, vzpomínání a příjemných setkání se vydařil také díky podpoře města Hranice, Mikroregionu Hranicko, Osadního výboru Drahotuše a Klubu rodičů a přátel školy. Co popřát

drahotušské škole do dalších let? Třídy plné veselých a zvědavých dětí, vnímavé rodiče a nakloněnou veřejnost. Milá školo, dále vzkvetej!

**Za kolektiv školy
Mgr. Ilona Adámková, Ph.D.,
a Mgr. Hana Kučerová**

„Železný“ Martin Bezděk je mistrem republiky

Hranický judista Martin Bezděk potvrdil, že dlouhodobě patří k české špičce, a začátkem října vybojoval na Mistrovství republiky seniorů republikový titul.

Stal se tak nejúspěšnějším členem osmičlenné výpravy judistů Železa Hranice na toto mistrovství. Na stupních vítězů ho doplnil ještě Robert Trojnar třetím místem ve váze do 60 kg. Ani další borci se ale mezi nejlepšími judisty neztratili a z turnaje si vezou na Moravu hned dva cenné kovy a tři pátá místa. Judo Železo Hranice tak bylo vyhodnoceno jako šestý nejlepší klub v Česku.

Martin Bezděk v kategorii do 90 kilogramů nezaváhal ani v jednom utkání a po velice vyčerpávajících zápasech bral zaslouženě zlato a stal se tak Mistrem ČR. Tímto výsledkem vyrovnal klubový rekord svého týmového kolegy Tomáše Berana, který se v roce 2019 stal historicky prvním seniorským Mistrem ČR Železa Hranice.

Ale ani Tomáš Beran se letos neztratil a po úvodním zaváhání se vzbudil a po sérii suverénních vítězných zápasů, ve kterých svým soupeřům již nedal šanci, si dokráčel pro bronzovou medaili v kategorii do 60 kg.

Další finálový blok zařídil Vojtěch Kubala v kategorii do 66 kg, který ve čtvrtfinálovém zápase překvapivě porazil reprezentanta z Prahy a mířil tak vstříc k medaili. Ve velice dobře rozjetém semifinále, kdy měl Vojta navrch, nakonec udělal pár vteřin před koncem chybu a spadl do boje o bronz. Zde se Vojtovi nepodařilo porazit soupeře z Ostravy a bral tak neoblíbené dělené páté místo. „Vojta měl těžký los a hrdě se s ním popral. Vyzdvihnout je třeba zkušenosti, které dokázal využít ve svůj prospěch, a především profesionální přístup v každé vteřině utkání,“ nebál se chválit výkon svého svěřence trenér Lubomír Jakubík.

Na bodovaných pátých místech se také umístili ještě další dva hraničtí závodníci, Šarlota Olšáková

Foto: Železo Hranice

vá a Václav Jašek. Šarlotě se podařilo v úvodním zápase kategorie do 78 kg zvítězit, v následných zápasech jí ale chybělo štěstí. Václav v kategorii nad 100 kg nebojoval jen na tatami, ale i se zdravotními problémy a musel se také spokojit s pátým místem.

Devátá místa a velice slušný výsledek předvedli Gabriela Nádvorníková v kategorii do 63 kg a Karel Platoš v kategorii do 81 kg. Ve stejné váhové kategorii startovali i poslední dva hraničtí zástupci –

Robert Trojnar a Dominik Vašut, kteří bohužel nedokázali projít přes svá úvodní kola a do dalších bojů již nezasáhli.

„Martin Bezděk potvrdil svou dominantní pozici a získal mistrovského titulu je toho důkazem. Letošní seniorská republika je ale úspěchem pro všechny hraničské Železáře, kdy v celkovém bodování jsme šestým nejlepším klubem v České republice,“ zhodnotil turnaj trenér Lubomír Jakubík.

Robert Trojnar

Malí hraničtí lezci zahájili další sezónu

Po letní přestávce v lezení na umělé stěně se děti z hranického horolezeckého oddílu vrátili do tělocvičny v Bělotíně.

Instruktoři z oddílu celou lezeckou stěnu během září přestavěli a připravili tak dětem nové lezecké výzvy. Děti se v kroužku naučí a zopakují si nejen správné techniky při lezení, ale i zásadní

dovednosti vedoucí k bezpečnému pohybu na stěně, správnému jištění pomocí různých pomůcek, slaňování a také terminologii.

V plánu jsou i návštěvy velkých lezeckých stěn ve městech ve vzdálenějším okolí. Mezi ně patří zejména Olomouc, Ostrava nebo Zlín.

Kroužek lezení funguje za podpory Města Hranic, sponzorů (Nadace České pošty, Peak Trade

s. r. o., Narran s. r. o.) a instruktorů, kteří jsou ochotni předávat své znalosti dál a budovat tak místní lezeckou komunitu.

Marek Beneš

Foto: Marek Beneš

Chcete se stát mažoretkou?

Několikanásobné mistryně České republiky a Evropy hranické mažoretky Panenky pořádají nábor nových členek.

Šikovné slečny ve věku od 6 do 18 let, které se chtějí stát mažoretkou, se mohou přijít podívat na

naše tréninky do budovy Střední zdravotnické školy na Nové ulici. Kdy můžete přijít? V pondělí a ve středu od 17 do 19 hodin nebo v pátek od 16 do 18 hodin. Můžete nám zavolat na telefon 723 582 621 nebo napsat na e-mail koutnik.jana@seznam.cz.

Jana Koutníková

Mažoretky Panenky DDM Hranice

Foto: Mažoretky Panenky

TIRÁŽ: Hranický zpravodajč. 11/2022 - Periodický tisk územního samosprávného celku. - Vychází 12x ročně v Hranicích - **Vychází 1. listopadu 2022** - Ročník VIII. - **Vydávající** Městská kulturní zařízení Hranice, příspěvková organizace se sídlem Masarykovo náměstí 71, 753 01 Hranice, IČO: 71294686 - **Grafická úprava a tisk:** © KLEINWÄCHTER holding s.r.o., Čajkovského 1511, 738 01 Frýdek-Místek - **Náklad:** 8 400 ks - **Distribuce:** Česká pošta, **zdarma do všech domácností v Hranicích a místních částí** - **Redakce:** tel. 581 607 479, e-mail: infocentrum.zamek@mkz-hranice.cz - **Editoři:** Ing. Nada Jandová, Ing. Petr Bakovský - **Korektury:** Mgr. Renata Doleželová - **Hranický zpravodaj na internetu:** www.mesto-hranice.cz/hranicky-zpravodaj - Zaregistrováno Ministerstvem kultury ČR pod zn. MK ČR E 22143 - Redakce si vyhrazuje právo příspěvků krátit - Účastí na programech pořádaných Městskými kulturními zařízeními Hranice, p. o., IČO 71294686, dává jejich účastník souhlas s užitím pořízených fotografií a videodokumentace pro propagační materiály organizace (webové stránky, Hranický zpravodaj, tiskoviny, Facebook). Souhlas se dává do odvolání.